

YARGITAY KARARI

Yargıtay 3. Hukuk Dairesinden:

TÜRK MİLLETİ ADINA
YARGITAY İLÂMI

Esas No : 2026/5101
Karar No : 2026/3617

İNCELENEN KARARIN

MAHKEMESİ : İzmir 7. Tüketici Mahkemesi
TARİHİ : 30.10.2025
SAYISI : 2025/465 E., 2025/478 K.
DAVACI : Seher Eçun vekili Avukat Ercan Canımoğlu
DAVALI : Onur Kalaycı vekili avukat Zülküf Koçoğlu
DAVA TARİHİ : 04.10.2025

İlk Derece Mahkemesince kesin olarak verilen kararın kanun yararına temyizden incelenmesi Adalet Bakanlığı tarafından istenilmiş olmakla; Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili; davalının İzmir İli Aliğa İlçesi Yeni Mahalle 1469 ada 3 parselde kayıtlı 2. kat 8 no.lu dairenin satın alınması için emlakçı olan müvekkiline başvurduğunu, müvekkilinin aracılık hizmeti verdiğini, davalının müvekkiline ödemekle yükümlü olduğu komisyon ücretini ödemediğini, bu nedenle müvekkilinin Tüketici Hakem Heyetine başvurduğunu, Tüketici Hakem Heyetince şikayetin reddine karar verildiğini, kararın hukuka aykırı olduğunu belirterek, Menemen Tüketici Hakem Heyeti Başkanlığının 12.09.2025 tarihli ve 054620250003817 sayılı kararın iptalini, uyuşmazlığın esastan incelenerek fazlaya ilişkin haklar saklı kalmak kaydıyla 104.250,00 TL komisyon ücreti alacağının icra takip tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsilini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili; Tüketici Hakem Heyetince verilen kararda usul ve yasaya aykırılık olmadığını, davacının taşınmazın satışına aracılık etmediğini, ibraz edilen sözleşmede satıcı konumunda yer alan Canip Yağmur isimli şahsın hiçbir zaman taşınmazın maliki olmadığını, bu haliyle sözleşmenin geçerli olmasının imkansız olduğunu savunarak, davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararla; şikayet konusu simsarlık sözleşmesinden kaynaklı alacak yönünden davalı aleyhine şikayet öncesi Aliğa İcra Müdürlüğünün 2025/3179 E. sayılı dosyası ile başlatılan derdest takip nedeniyle Tüketici Hakem Heyeti kararının gerçekçesi değiştirilmek suretiyle Menemen Tüketici Hakem Heyeti Başkanlığının 12.09.2025 tarihli ve 054620250003817 sayılı kararının onanmasına, davacının itirazının reddine karar verilmiştir.

IV. KANUN YARARINA TEMYİZ**A. Kanun Yararına Temyiz Sebepleri**

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına yönelik Adalet Bakanlığınca; Mahkemece, 2025 yılı itibarıyla 149.000,00 TL altındaki uyuşmazlıklar için 6502 sayılı Kanunun 68/5. maddesine göre davacının hem İcra ve İflas Kanunundaki haklarını kullanabileceği hem de Hakem Heyetlerine başvuru yapabileceği, her iki yasal imkânın birbirine derdestlik oluşturmayacağı dikkate alınarak işin esasına girilerek karar verilmesi gerekirken, yazılı gerekçeyle karar verilmesinin usul ve yasaya aykırı bulunduğu ileri sürülerek, kanun yararına temyiz isteminde bulunulmuştur.

B. Değerlendirme ve Gerekeç

Uyuşmazlık, Tüketici Hakem Heyeti kararının iptali istemine ilişkin olup kanun yararına temyiz aşamasında uyuşmazlık davacının icra takibi yaptığı alacak için Tüketici Hakem Heyetine başvuru yapmasının derdestlik olup olmadığı noktasında toplanmaktadır.

1. Dava şartları, Mahkemece davanın esası hakkında yargılama yapılabilmesi için gerekli olan koşullardır. Diğer bir anlatımla; dava şartları dava açılabilmesi için değil, Mahkemenin davanın esasına girebilmesi için aranan "kamu düzeni" ile ilgili zorunlu koşullardır. Mahkeme, hem davanın açıldığı günde hem de yargılamanın her aşamasında dava şartlarının tamamı olup olmadığını kendiliğinden araştırıp incelemek durumunda olup; bu konuda tarafların talep ve beyanları ile bağlı değildir.

2. Dava şartları dava açılmasından hüküm verilmesine kadar var olmalıdır. Dava şartlarının davanın açıldığı günde bulunmaması ya da bu şartlardan birinin yargılama aşamasında ortadan kalktığından öğrenilmesi durumunda, Mahkemenin davayı dinlenebilir olmadığından reddetmesi gerekir.

3. Dava şartlarından bazıları olumlu (davanın açılması sırasında var olması gerekli); bazıları ise olumsuz (davanın açılması sırasında bulunmaması gereken) şartlar olup, derdestlik ve kesin hüküm olumsuz dava şartları arasında yer alır.

4. Açılmış ve görülmekte olan bir davanın davacısı, hukuki korunma sürecini başlatmış olduğundan artık onun aynı davayı yeniden bir başka Mahkeme önüne getirmesinde hukuken korunmaya değer güncel bir yararı bulunmamaktadır. Bu nedenle daha önce açılmış ve hâlen görülmekte olan bir davanın, ikinci kez açılması hâlinde, davacının bu ikinci davayı açmasında hukuki yararı olmadığı gerekçesi ile HMK'nın 114. maddesiyle derdestlik dava şartı kabul edilerek maddenin (1) bendinde "*Aynı davanın, daha önceden açılmış ve hâlen görülmekte olmaması*" düzenlemesine yer verilmiştir.

5. Derdest bir davanın ilk koşulu, tarafları, müddeabihli ve dava sebebi aynı olan bir davanın daha önce açılmış olmasıdır. İkinci koşulu ise daha önce açılmış bulunan davanın hâlen görülmekte olması, kesin hükümle sonuçlanmamış olmasıdır. Bu iki koşulun birlikte bulunması hâlinde derdest bir davanın varlığı kabul edilmelidir. Bir davanın açılması ile şekli anlamda kesin hükme bağlanması arasında geçen sürede davanın derdest olduğu kabul edilir (*Tanrıver, Süha: Medeni Usul Hukukunda Derdestlik İtirazı, Ankara 2007, s.8 vd.*). Davanın derdest olması, taraflar arasında o konuda ortaya çıkan uyuşmazlığın henüz tam olarak çözülmediği anlamına gelir.

6. Derdestlik anlamında görülmekte olan dava, yargılamanın başlaması anından hüküm verilmesine ve bu hükmün de kesinleşmesine kadar geçen süreçte görülmekte olan yargılamayı ifade eder. Başka bir ifadeyle, bir davanın görülmekte olması için, verilen kararın şekli anlamda da kesinleşmemiş olması gerekir (*Mazlum, İsmet: Medeni Usul Hukukunda Asli Müdahale, Ankara 2019, s. 126; Tanrıver, s. 49*).

7. HMK'nın 303/1. maddesinde; "*maddi anlamda kesin hüküm*", "*şekli anlamda kesin hüküm*" ayrımı yapılarak, maddi anlamda kesin hüküm; "*Bir davaya ait şekli anlamda kesinleşmiş olan hükmün diğer bir davada maddi anlamda kesin hüküm oluşturabilmesi için taraflarının, dava sebeplerinin ve ilk davanın hüküm fıkrası ile ikinci davaya ait talep sonucunun aynı olması şarttır.*" şeklinde açıklanmıştır.

8. Dava konusu uyuşmazlığın daha önce bir kesin hüküm ile çözümlenmiş olması olumsuz dava şartıdır. Birinci dava ile ikinci davanın müddeabihlerinin (konularının) dava sebeplerinin yani davanın dayandığı olayların ve davanın taraflarının aynı olması halinde maddi anlamda kesin hüküm oluşur (HMK m. 303). Yargısal kararlara tanınan bu yasal gerçeklik niteliğinden dolayı, aynı konuda yeni bir dava açılamaz. Açılırsa bu dava dinlenmez, HMK'nın 114/1-i, 115/2 maddeleri uyarınca dava koşulu (şartı) yokluğundan reddedilir (Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 03.04.2013 tarihli ve 2012/1-1133 E. - 2013/421 K. sayılı kararı da aynı yöndedir).

9. Kesin hüküm itirazı, davanın her aşamasında ileri sürülebilir ve Mahkemenin de davanın her aşamasında kesin hükmün varlığını kendiliğinden gözetip, davayı kesin hüküm bulunduğu (dava şartı yokluğu) gerekçesiyle reddetmesi gerekir. Yine kesin hüküm itirazı Mahkemede ileri sürülmemiş olsa dahi ilk defa Yargıtayda (temyiz veya karar düzeltme aşamasında) ve dahası bozmadan sonra da ileri sürülebilir ve tarafların iradesine de bağlı olmayan mutlak bir etkiye sahiptir. O nedenle kesin hükmün varlığının, yargılamanın bir kesiminde nazara alınmaması olması diğer bir kesiminde ele alınmasını engellemez (Kuru, Baki: Hukuk Muhakemeleri Usulü, 6. Baskı, 2001, C. V, s. 4980 vd.).

10. Kesin hüküm öncelik (hükümü veren Mahkeme de dâhil) diğer bütün Mahkemeleri bağlar. Daha açık bir şekilde ifade etmek gerekirse Mahkemeler aynı konuda, aynı dava sebebine dayanarak, aynı taraflar hakkında verilmiş olan hüküm ile bağlıdır; aynı uyuşmazlığı bir daha (yeniden) inceleyemezler ve aynı konuya ilişkin yeni bir davada, önceki davada verilmiş olan kesin hüküm ile bağlıdır (Kuru, C. V, s. 5051- 5053).

11. 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 01.10.2022 tarihinde yürürlüğe giren 7392 sayılı Kanunla değişik 68/1. maddesine göre tarafların *İcra ve İflas Kanunundaki hakları saklı kalmak kaydıyla*;

değeri otuz bin Türk Lirasının altında bulunan uyuşmazlıklarda tüketici hakem heyetlerine başvuru zorunludur. Bu değerlerin üzerindeki uyuşmazlıklar için tüketici hakem heyetlerine başvuru yapılamaz; dördüncü fıkrasına göre de bu maddede belirtilen parasal sınırlar her takvim yılı başından itibaren geçerli olmak üzere, o yıl için tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır.

12.20.12.2024 tarihli ve 32758 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 68. ve Tüketici Hakem Heyetleri Yönetmeliği'nin 6. maddelerinde yer alan Parasal Sınırların Artırılmasına İlişkin Tebliğin 3. maddesine göre, 2025 yılı için yapılacak başvurularda değeri 149.000,00 (yüz kırk dokuz bin) Türk Lirasının altında bulunan uyuşmazlıklarda, İl veya İlçe Tüketici Hakem Heyetleri görevlidir.

13. Dava dosyasının incelenmesinde; dava konusu alacağa ilişkin davalı/borçlu aleyhine 08.05.2025 tarihinde başlattığı takibe itiraz edildiği, itiraz üzerine takibin 10.06.2025 tarihinde durduğu, itirazın iptali davası açılmadığı, kanun yararına temyize konu olan aynı alacağa ilişkin davacı tarafından davalı aleyhine talep edilen bedelin tüketici hakem heyetine başvuru sınırında kalması nedeniyle tüketici hakem heyetine 20.06.2025 tarihinde başvuru yapıldığı, tüketici hakem heyetince başvurunun reddine karar verildiği, bunun üzerine Tüketici Hakem Heyeti kararına karşı itiraz yoluna başvurulduğu, itiraz yoluna başvurulduğu sırada devam eden dava olmadığından derdestlik olmayacağı, icra takibi yapılmasının 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 67/4. maddesi gereğince alacak davası açılmasına engel teşkil etmediği anlaşılmaktadır (Dairemizin 04.12.2023 tarihli ve 2023/3118 E., 2023/3489 K. Sayılı ilamı).

14. O hâlde Mahkemece, 2025 yılı itibarıyla 149.000,00 TL altındaki uyuşmazlıklar için 6502 sayılı Kanunun 68/5. maddesine göre davacının hem İcra ve İflas Kanunundaki haklarını kullanabileceği hem de Hakem Heyetlerine başvuru yapabileceği, her iki yasal imkânın birbirine derdestlik oluşturmayaacağı dikkate alınarak işin esasına girilerek karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçeyle karar verilmiş olması usul ve yasaya aykırı olup Adalet Bakanlığının bu yöne ilişkin kanun yararına temyiz isteminin kabulü gerekmektedir.

V. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Adalet Bakanlığının HMK'nın 363/1 hükmüne dayalı kanun yararına temyiz isteminin kabulü ile kararın sonuca etkili olmamak üzere HMK'nın 362/2 hükmü gereği **KANUN YARARINA BOZULMASINA,**

Dava dosyasının İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına gönderilmesine, 08.06.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.